

STEP

Sisteminas efektyvų vaiko auklėjimo įgūdžių lavinimas

VYTAUTO DIDŽIOJO
UNIVERSITETAS

MCMXXII

PSICHOLOGINĖS-EDUKACINĖS PROGRAMOS TĖVAMS ĮGYVENDINIMAS LIETUVOJE: gimimo eiliškumo ir sociodemografinių charakteristikų reikšmė, numatant dalyvių įsitraukimą

Jolita Jonynienė, doktorantė

Teorinės psichologijos katedra
Socialinių mokslų fakultetas
Vytauto Didžiojo universitetas

Problemos aktualumas

- ❖ Psichologiškai ir socialiai saugi šeimos aplinka yra žmogaus raidos pagrindas. Tėvai yra svarbiausi žmonės, užtikrinantys palankias sąlygas vaiko psichologinei, fizinei, socialinei ir ekonominei gerovei (Bornstein et al., 2010; Bunting, 2004; Miller, Sambell, 2002; Scott, 2010).
- ❖ Susidurdami su įvairiais bendravimo su vaiku iššūkiais ir nusivylę įprastais vaiko auklėjimo metodais, tėvai neretai pripažįsta, kad šie įgūdžiai nėra įgimti, ir domisi efektyvesnio bendravimo su vaiku galimybėmis (Miller et al, 2002; Radey et al, 2009).
- ❖ Psichologinės-edukacinės programos yra laikomos viena iš sėkmingiausių pagalbos tėvams ir šeimai priemonių (Scott et al, 2010).
- ❖ Visgi tokias tęstines programas baigia tik 47-80 % tėvų; tuo tarpu 20-53 % “nubyra”, t. y. pasitraukia iš programos, šiai dar nesibaigus (Frey, Snow, 2005; Mason, 1999).
- ❖ Didelis psichologinių-edukacinių programų dalyvių “nubyrėjimas” skatina abejoti intervencinės priemonės efektyvumu bei yra susijęs su keletu kitų svarbių metodologinių iššūkių.

“Šeima kaip pirminė bendruomenė... yra pagrindinė visuomenės ląstelė”

(Valstybinė šeimos politikos koncepcija, 1.8 straipsnis)

Tyrimo tikslas

- nustatyti gimimo eiliškumo ir sociodemografinių charakteristikų reikšmę dalyvių įsitraukimo į programos užsiėmimus ir „nubyrėjimo“ numatymui.

Tyrimo metodika

TIRIAMOJO CHARAKTERISTIKA	GALIMOS REIKŠMĖS	ĮSITRAUKIMO Į PROGRAMĄ ASPEKTAI	GALIMOS REIKŠMĖS
Gimimo eiliškumas	1) vienintelis; 2) pirmagimis; 3) vidurinytis; 4) jaunėlis.	Dalyvautų užsiėmimų skaičius	[nuo 1 iki 7]
Amžius	[metais]	Skaitytų Tėvų knygos skyrelių skaičius	[nuo 1 iki 7]
Lytis	Vyras/ moteris arba berniukas/ mergaitė	Namų užduočių atlikimo dažnumas	1) niekada; 2) retai; 3) dažnai; 4) visada.
Šeiminė padėtis	1) vienišas/ vieniša; 2) turiu mylimąją/ mylimąjį; 3) gyvenu su partnere/ partneriu; 4) vedęs/ ištekėjusi; 5) išsiskyręs/ išsiskyrusi; 6) našlys/ našlė;	Dalyvio "nubyrėjimas"	Programą baigė/ nebaigė
Šeiminė sudėtis	1) abu biologiniai vaiko tėvai gyvena kartu; 2) vienas biologinis vaiko tėvas ir pamotė/ patėvis; 3) vienišas tėvas/ vieniša motina; 4) esu/ esame vaiko globėjas/ globėjai; 5) E. kita.		
Vaikų skaičius šeimoje	[skaičius]		
Išsilavinimas	1) pagrindinis; 2) vidurinis; 3) aukštesnysis; 4) aukštasis; 5) kita.		
Profesinis užimtumas Darbo krūvis	Dirba/ nedirba [etato dalis]		

Tyrimo dalyviai

Tėvų amžius:
24-54 metai

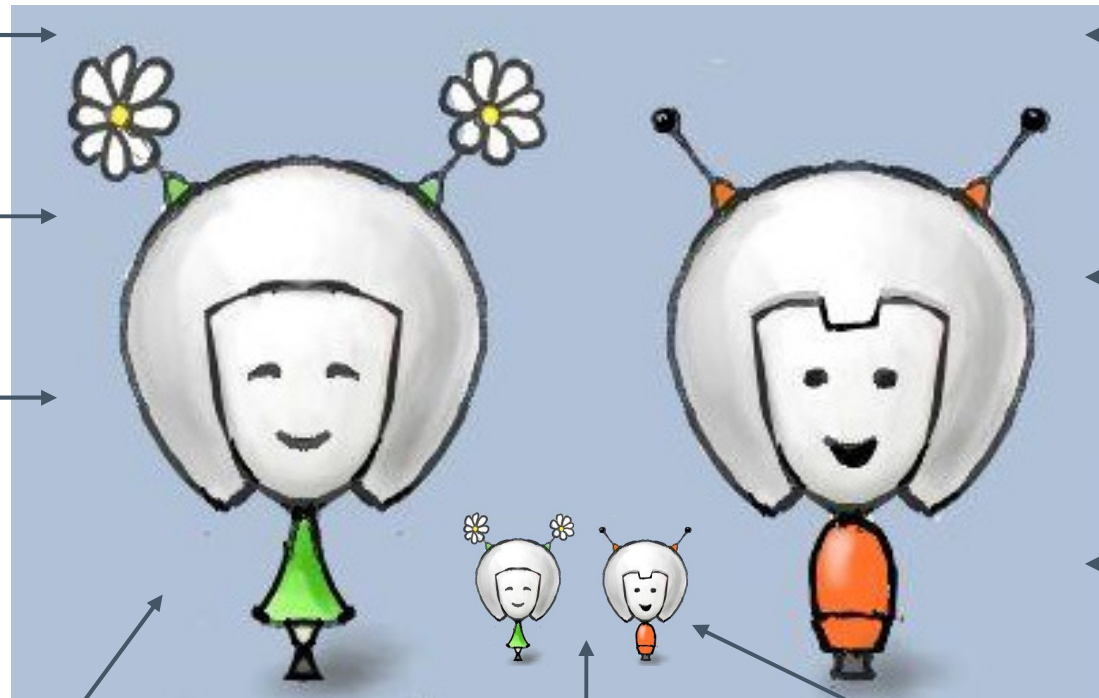
Tautybė:
96% lietuvių

Tėvų gimimo
eiliškumas:
42%
pirmagimiai,
36% jaunėliai

Išsilavinimas:
69%
aukštasis

Šeiminė
padėtis:
76 %
susituokę

Šeiminė
sudėtis:
71%
biologinių
tėvų šeimoje

207 motinos

19 tėvų

88 mergaitės

138 berniukai

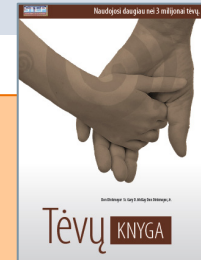
Vaikų skaičius
šeimoje: 1-5

Vaikų amžius:
4-14 metų

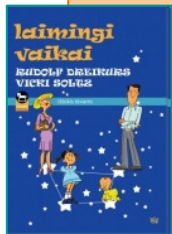
Vaikų gimimo
eiliškumas:
36%
pirmagimiai,
31% vieninteliai

Poveikio priemonės: STEP programa

STEP – angl. Systematic Training for Effective Parenting
(Dinkmeyer Sr., McKay, Dinkmeyer Jr., 1997)

Tikslas - interaktyvių darbo metodų pagalba mokyti tėvus efektyvesnių bendravimo su vaiku būdų, papildant turimas žinias apie vaiko auklėjimą, lavinant atitinkamus įgūdžius ir iš karto juos perkeltiant į kasdienį bendravimą.

Tikslinė grupė: įvairaus amžiaus vaikų tėvai.

Teorinis pagrindas – Individualioji psichologija (A. Adler ir R. Dreikurs idėjos).

Pagrindas – 7 1,5-2 val. trukmės grupiniai susitikimai

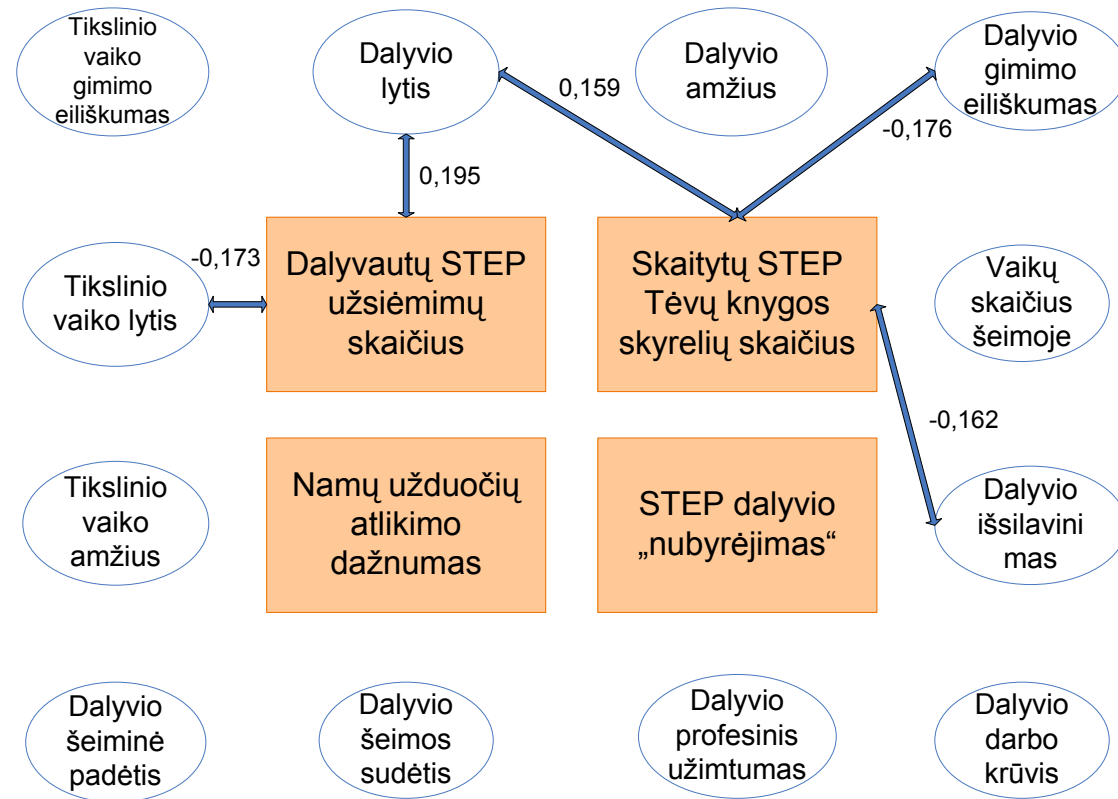
Temos:

Savęs ir savojo vaiko supratimas;
Vaiko ir savęs padaršinimas;
Pagalba vaikui mokantis bendradarbiauti;
Tinkamo metodo pasirinkimas.

Savo įsitikinimų ir jausmų supratimas;
Kalbėjimas su vaiku ir jo klausymas;
Išmintingas drausminimas;

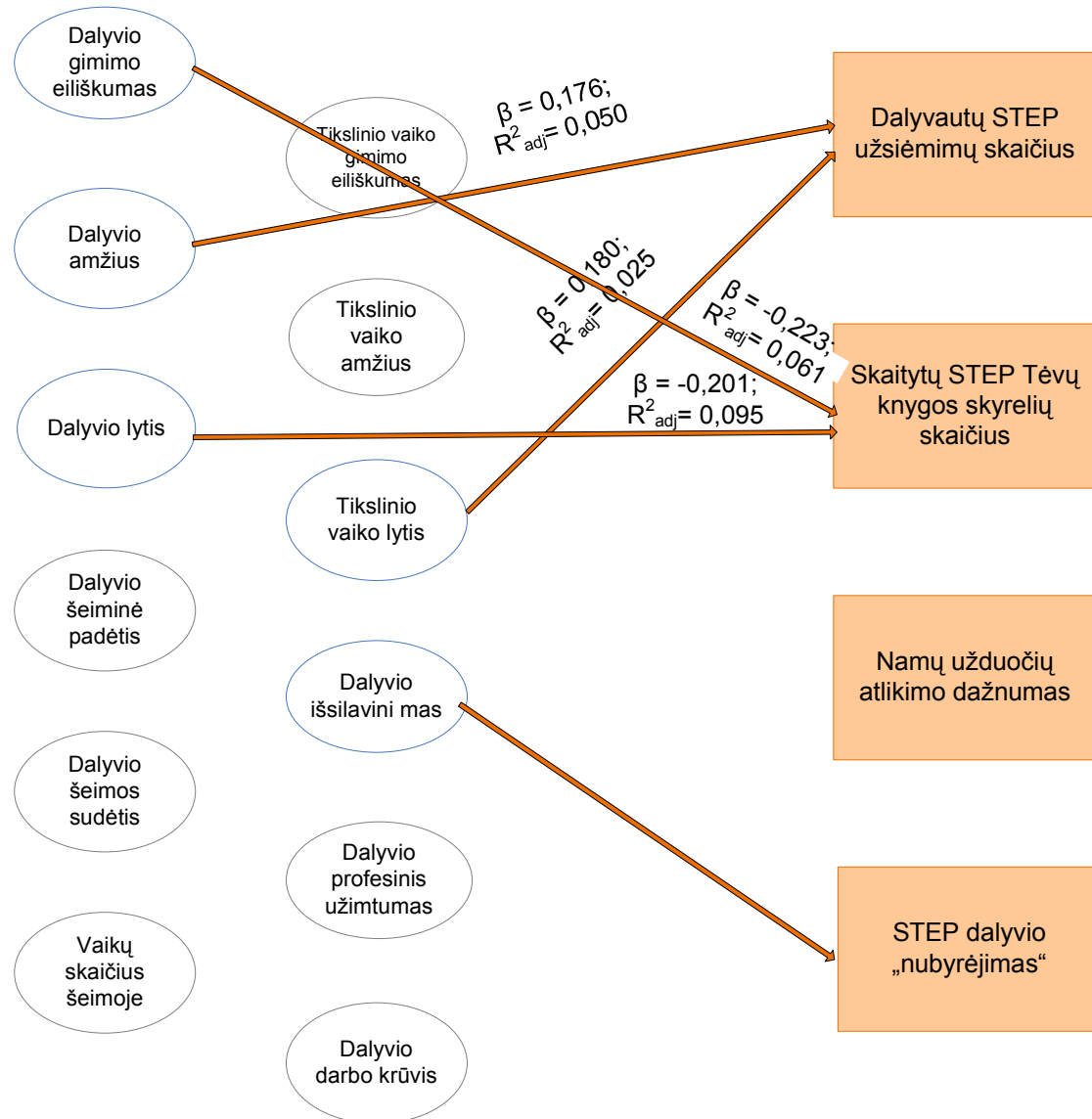
Tyrimo rezultatai: koreliacinė analizė

- ❖ STEP programoje dalyvavusios motinos ir dalyviai, auginantys berniukus, buvo mažiau linkę praleisti užsiėmimus;
- ❖ Daugiau STEP Tėvų knygos skyrelių buvo linkusios perskaityti mamos; žemesnį išsilavinimą turintys dalyviai bei pirmagimiais arba vieninteliais vaikais augusieji tėvų šeimoje.

Tyrimo rezultatai: regresinė analizė

- ❖ Dalyvautų programos užsiėmimų skaičiui numatyti statistiškai patikimos reikšmės turi tikslinio vaiko lytis ir dalyvio amžius.
- ❖ Skaitytų STEP Tėvų knygos skyrelių skaičiui numatyti statistiškai patikimos reikšmės turi dalyvio gimimo eiliškumas ir lytis.
- ❖ Namų užduočių atlikimo dažnumui numatyti statistiškai patikimos reikšmės neturi nei vienas kintamasis.
- ❖ Programos dalyvio „nubyrėjimui“ numatyti statistiškai patikimos reikšmės turi išsilavinimas.

Išvados

- 1) Dalyvių įsitraukimui į psichologinės-edukacinės programos užsiėmimus numatyti reikšmingos kelios charakteristikos: dalyvio amžius, lytis, gimimo eiliškumas bei tikslinio vaiko lytis.
- 2) Dalyvių „nubyrėjimui“ turi reikšmės tik jų išsilavinimas: aukštąjį išsilavinimą turintiems dalyviams būdinga didesnė tikimybė sėkmingai baigti programą nei turintiems pagrindinį išsilavinimą.

STEP

Sistemiškas efektyvių vaiko auklėjimo įgūdžių lavinimas

VYTAUTO DIDŽIOJO
UNIVERSITETAS

M C M X X I I

PSICHOLOGINĖS-EDUKACINĖS PROGRAMOS TĖVAMS ĮGYVENDINIMAS LIETUVOJE: gimimo eiliškumo ir sociodemografinių charakteristikų reikšmė, numatant dalyvių įsitraukimą

Ačiū už dėmesį :)